

Лексикографска концепция за двуетичните речници към Учителното евангелие

Основни положения

Лора Тасева (ИБЦТ - БАН)

ФНИ: проект КП-06-Н50

Насоченост и обхват на речниците

- ▶ от съхранената текстова традиция на УЕ към изконния превод
- ▶ целият словен инвентар – пълнозначни и непълнозначни думи в старобългарския текст и техните съответствия в гръцкия

Лексикографски подбор и вмешателство

Цел:

- ▶ обективна картина на **документираните факти** без да претоварване с излишна информация
- ▶ оптимално доближаване до **изконния превод**

Отразява се в отношението към:

- ▶ очевидни преписвачески грешки
- ▶ лексикални варианти, засвидетелствани в по-късните преписи
- ▶ корумпирани места в основния източник без по-добро четене в другите
- ▶ непоследователности и грешки в словораздела

Структура на речниковите статии

Основна схема

Δ'βλο (n)

ἔργον (x/y): 1/8b11

ἔργον (n)

Δ'βλο (x/y): 1/8b11

Допълнителни данни, моделиращи речниковата статия

- ▶ библейски цитат
- ▶ варианти от преписите
- ▶ свободен и грешен превод
- ▶ омонимия
- ▶ граматична асиметрия

Асиметрия между оригинал и превод

Количествена асиметрия

- ▶ 1 : Ш / от. или от. : 1
- ▶ 1 : n или n : 1
- ▶ n : n
- ▶ лексикална единица : граматична форма

Качествена (лексикално-граматична) асиметрия

- ▶ лема : подлема(и) и обратно

Семантична асиметрия

- ▶ \approx свободен превод
- ▶ \neq грешен превод

Лематизационни принципи

За старобългарски

- ▶ Нормализация основно по *Старобългарски речник*
- ▶ Гръцки букви
- ▶ Хаплографски изписвания
- ▶ Дублетни форми
- ▶ Омоними
- ▶ Етноними и жителски имена
- ▶ Прилагателни - основна форма, суплетивни форми, деривати със суфикс -ьн- от страд. причастия
- ▶ Глаголи с общ инфинитив и различна парадигма в сегашно време
- ▶ Възвратни глаголи и формите за страдателен залог на сѧ
- ▶ Предлози с повече от един падеж

За гръцки

- ▶ Графично-правописни варианти
- ▶ Суплетивни форми при глаголите и прилагателните

Благодаря за вниманието!